

Motivan Materiaalikatselmuskoulutus

Aika: 13.2.2020

Paikka: Helsinki

Asiasanat: *materiaalitehokkuus, energiatehokkuus, hävikki, tuotantoprosessit, vastuullisuus*

Lisätiedot: Maiju Tiiri, maju.tiiri@satafood.net, puh. 050-3450274

Motivan järjestämän materiaalikatselmuskoulutuksen aluksi Motivan **Ilkka Hippinen** kertoi hiukan taustaa toteutettavista katselmuksista. Motiva on valtio-omisteinen kestävän kehityksen yhtiö, joka haluaa jakaa taloudellista avustusta materiaalikatselmusten tekemiseen yrityksille ja näin kannustaa Suomessa toimivia yrityksiä parantamaan toimintansa materiaalitehokkuutta. Rahoituksen myöntää Business Finland, ja Motiva kouluttaa asiantuntijat katselmusten tekemiseen. Materiaalikatselmuksen avulla voidaan päästä huomattaviin kustannussäästöihin yritysten tuotantoprosesseissa, sillä se on käytännön työväline toiminnan tehostamiseen ja materiaalivirtojen hallintaan. Katselmuksessa otetaan materiaalikustannusten lisäksi huomioon myös muut kustannukset kuten energia, työ, kierrätys ja jätehuolto. Tukitaso on enintään 50% koko katselmuksen kustannuksista max. 15 000€ asti. Lisäksi 20% kustannuksista voidaan allokoida korvaukseksi tilaajayritykselle koituvista kuluista (esim. palaveriin käytetystä työajasta).

Paula Eskola Motivasta kävi läpi tarkemmin itse katselmuksen rakennetta. Katselmus tehdään sen tilaavan yrityksen kanssa yhteistyössä, ja prosessi sisältää tietojen keruuta yrityksen erilaisista prosesseista mm. haastattelujen avulla. Tarvittaessa tehdään mittauksia esim. materiaalihävikistä tai energiankäytöstä. Selvityksen keskiössä ovat paitsi materiaalivirtojen määrien selvittäminen, myös niiden hintalapun määrittäminen. Miten paljon kuluja yritykselle koituu vuosittain esim. epäkuranteista tuotteista tai hukkaan menneestä energiasta? Onko prosessissa mahdollisuuksia joidenkin materiaalien uudelleenkäytölle? Selvityksen perusteella katselmuksen tekijä tunnistaa kehittämiskohteet ja esittää niitä yritykselle, ja tärkeimmistä ehdotuksista laaditaan investointilaskelma ja kannattavuustarkastelu. Näistä yritys saa selkeän kuvan mahdollisista kehittämiskohteista ja niillä saavutettavista kustannussäästöistä, ja voi jatkaa haluamiensa ehdotusten toteuttamista. Eskola esitteli lisäksi MFCA-standardien (ISO 14051 ja 14052) hyödyntämistä katselmusprosessissa.

Lahden LAB ammattikorkeakoulun TKI-asiantuntija **Kimmo Heponiemi** kertoi tilaisuudessa sMarta-hankkeessa kehitetystä kevyemmästä Materiaalikatselmuksesta varsinkin pk-sektorin yrityksille. Hankkeesta lisätietoa löytyy hankkeen nettisivuilta www.smartta.fi/. Täysimittaiset materiaalikatselmukset voivat olla pienille yrityksille haastavia toteuttaa niin ajankäytön kuin taloudellisten ja

henkilöstöressurssien kannalta, ja hankkeen tavoitteena onkin ollut kehittää materiaalikatselmuskonseptia paremmin myös pk-yrityksille soveltuvaksi. Tämä toteutetaan vähentämällä yhteisten palaverien ja ideointityöpajan määrää ja keskittymällä sen sijaan henkilöstön haastatteluihin. Kuluja karsii suppeampi ote, jolloin katselmuksen tekevän asiantuntijankin työtunteja ja sitä kautta myös kokonaiskustannuksia eli tilaavan yrityksen kuluja saadaan vähennettyä.

Kati Oikarinen Business Finlandilta kertoi käytännön kokemuksia materiaalikatselmusten tekemisestä. Hän totesi, että konsepti on vielä huonosti tunnettu yrityksissä, joten tarvetta ja otollista maaperää katselmusten tekoon on olemassa. Yrityksissä ei Oikarisen mukaan ymmärretä vielä, että materiaalihävikin hinta voi koko prosessin tasolla olla jopa 25-kertainen jätekustannuksiin nähden ja euromääräisesti jopa 5% koko liikevaihdosta. Tasemallin kautta saatava hävikin tai sivuvirtojen hintalappu on materiaalikatselmuksen tärkein asia yritykselle, joten se on hyvä tuoda selkeästi esiin. Muutenkin konkreettiset säästöpotentiaalit kannattaa ottaa katselmuksessa yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi esille.

Tilaisuuden lopuksi esiteltiin jo tehtyjä materiaalikatselmuksia ja niiden tuloksia. Esimerkkinä **Linkosuo Leipomo** oli tehnyt materiaalikatselmuksen, jonka tuloksena hävikkiä oli onnistuttu vähentämään 100 tonnia vuodessa. Tämä näkyy suoraan kilpailukyvyn kohentumisena. Katselmuksen tuloksia on käytetty yrityksen ympäristöohjelman osana, ja siitä on saatu hyötyä vastuullisuusmarkkinoinnissa. Kaikista tehdyistä materiaalikatselmuksista on yritysten suostumuksella koottu infokortit, jotka löytyvät täältä: https://www.motiva.fi/ratkaisut/materiaalitehokkuus/materiaalikatselmuksset/materiaalikatselmusten_tuloksia_suomessa. Katselmuksesta kiinnostuneille yrityksille on tarjolla myös Motivan materiaalitehokkuustesti, jonka avulla voi testata, olisiko yrityksessä tarvetta materiaalikatselmukselle: <https://www.motiva.fi/ratkaisut/materiaalitehokkuus/materiaalitehokkuustesti>